

Список використаних джерел

1. Должанський А.М. Сучасні вимоги до фінансової звітності виробничих підприємств / Должанський А.М., Ференс Ж.І. // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.4, С. 201 – 216.
2. Камінська Т.Г. Наукові підходи до підвищення надійності звітності за МСФЗ [Електронний ресурс] / Камінська Т.Г. // Ефективна економіка. – 2015. – №11. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4486>.
3. Касич А.О. Відмінності встановлення фінансового результату в бухгалтерському і податковому обліку / Касич А.О., Ткаченко І.В. // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 2(116). – С. 185–191.
4. Касич А.О. Проблеми впровадження МСФЗ в Україні та шляхи їх вирішення / Касич А.О., Яковенко Я.Ю. // Облік і фінанси. – 2013. – № 1. – С.128–132.
5. Циган Р.М. Перспективи переходу України до міжнародних стандартів фінансової звітності / Циган Р.М., Кашуба І.В. // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2009. – №1(47). – С.145-147.

Гриценко О.І.

кандидат економічних наук, доцент

Навчально-науковий інститут бізнес-технологій

«Українська академія банківської справи» Сумського державного університету

м. Суми, Україна

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ В ОБЛІКУ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВИТРАТИ НА ЯКІСТЬ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Соціальна орієнтація економіки України безпосередньо визначає стратегію та напрями реформування галузей народного господарства для повноцінного відтворення товарного виробництва продуктів та речей особистого споживання. Це має суттєве значення для досягнення мети суспільного виробництва, підняття добробуту та забезпечення попиту населення.

Стратегія соціально-економічного розвитку та розбудова економіки України вимагає більш рішучих дій в активізації товарно-грошових відносин, що має надзвичайно важливе значення для оновлення господарських зв'язків, стимулювання ініціативи підприємств, для більш вагомого впливу економічних факторів на виробництво та споживання. Фінансово-господарська діяльність суб'єктів господарювання шляхом безпосереднього впливу на товарне виробництво та споживання значною мірою повинна обумовлювати рівень забезпечення особистих потреб людей.

Економічна сутність категорії «витрат» різна з точки зору нормативних документів та літературних джерел. Національний стандарт бухгалтерського обліку П(С)БО 16 визначає витрати як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення власного капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) [2].

В новому вираженні сутність витрат виражається не через їх економічну природу, а через наслідки операцій з активами та капіталом для фінансово – майнового стану підприємства.

Згідно з Методичних рекомендацій з формування складу витрат та порядку їх планування в торгівельній діяльності, затверджених наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, поточні витрати підприємства – це грошове відбиття

витрат живої та уречевленої праці на здійснення поточної торгівельно – виробничої діяльності підприємства, що за натурально – речовим складом становлять спожиту частину матеріальних, нематеріальних трудових та фінансових ресурсів [3].

Класифікація витрат – поділ витрат на класи на основі певних загальних ознак об'єктів і закономірних зв'язків між ними. Необхідність в різних класифікаціях витрат, використання різних методів їх збирання і розподілу зростає з ускладненням господарської діяльності підприємства. Вона є передумовою успішної організації планування, обліку, контролю, аналізу та ефективного управління витратами.

Отже, витрати означають закінченість процесу виробництва, виражають ту частину витрат, що відноситься до готової продукції.

При цьому контроль витрат підприємства сприяє забезпеченню системи управління інформацією, необхідною для обґрунтування рішень, пов'язаних з підвищенням результативності його діяльності.

Для досягнення мети контролю витрат необхідно вирішити наступні завдання:

- оцінити правильність відображення витрат в системі бухгалтерського обліку;
- оцінити обґрунтованість понесених витрат;
- оцінити ефективність понесених витрат;
- оцінити правильність врахування витрат для визначення фінансових результатів діяльності;
- оцінити правильність врахування витрат для цілей оподаткування.

Система бухгалтерського обліку є основним джерелом інформації, необхідної для оцінки діяльності підприємства в цілому, та для контролю витрат зокрема.

Для контролю обґрунтованості виробничих витрат підприємства необхідно з'ясувати, які витрати можна вважати такими, що можуть бути усунені (тобто, такими, яких можна уникнути шляхом прийняття альтернативного варіанту рішень). Для оцінки обґрунтованості виробничих витрат К. Друрі пропонує користуватися правилом: управлінські рішення вважаються обґрунтованими, якщо вони дозволяють отримати надходження, що перевищують витрати, які можуть бути усунені.

Для оцінки ефективності понесених витрат під час контролю необхідно проаналізувати надходження, які одержані внаслідок понесення витрат. Для оцінювання ефективності витрат необхідно досліджувати не лише обсяг надходжень, але й їх регулярність та тривалість. Це забезпечить контроль ефективності витрат не лише від операційної діяльності, але й від інвестиційної та фінансової, що дозволить оцінити ефективність системи управління в цілому та прийняття рішень в окремих центрах відповідальності зокрема.

Загалом, система контролю являє собою «єдність трьох невід'ємних складових (елементів) - суб'єкта контролю, об'єкта контролю, та контрольних дій» .

Суб'єктом контролю визначається особа, яка спрямовує контрольні дії на власну діяльність або на діяльність іншої особи (або осіб), що перебувають в оточуючому середовищі.

Одною із складових процесу планування роботи підприємства є визначення собівартості товарів, робіт чи послуг, яка лежить в основі процесу ціноутворення. А ціна завжди була і залишається основним фактором, який визначає вибір споживача.

Найбільш типовим ціноутворенням для підприємств є ціноутворення, зорієнтоване на конкурентів. Цей метод передбачає встановлення цін на рівні ринкових, в залежності від особливостей пропонованого сервісу і якості послуг. Характерним для застосування цього методу є відсутність прагнення зберегти безумовну залежність між рівнем цін та рівнем витрат.

Ми вважаємо, що ціноутворення необхідно здійснювати з позиції забезпечення якості обслуговування.

Найбільш поширеним у вітчизняній практиці є метод встановлення вихідної ринкової ціни послуги чи товарів на основі її повної собівартості, до якої додаються податкові платежі та деякий рівень прибутку у відповідності з ціновою політикою підприємства. Собівартість виробництва та реалізації служить об'єктивною основою мінімальної ціни послуги чи товару.

Найбільша частина витрат обумовлена виготовленням послуги чи товару та складає її виробничу собівартість. Інша частина витрат пов'язана з утриманням адміністративно-управлінського апарату, формуванням поточних активів, сплатою відсотків за користування кредитами, деяких видів податків, що частково формуються за рахунок собівартості та прибутку тощо.

У міжнародній практиці та теорії, показник собівартості вважають одним з найскладніших економічних показників. Так, впродовж свого життєвого циклу товар проходить декілька стадій з визначеним рівнем витрат, їх складом та зміною цих показників у зв'язку із зміною попиту, можливістю збільшення чи зменшення обсягів продажу тощо. В аналітичних розрахунках використовується середня ринкова ціна продукту, яка формується з урахуванням його середньої собівартості за визначений період часу та залежить від обсягів його реалізації, фондомісткості та інших факторів.

Застосування поелементного групування витрат дозволяє аналізувати їх структуру у динаміці за декілька років, давати оцінку ефективності використання окремих видів ресурсів, що знаходяться у розпорядженні підприємства, визначити вплив різних факторів виробництва на динаміку їх обсягу.

У міжнародній практиці широко використовується принцип групування витрат в залежності від їх еластичності до зміни обсягу діяльності, що дозволяє прослідкувати взаємозв'язок показників поточних витрат і обсягів діяльності.

Інформацію про витрати на якість обслуговування слід формувати виходячи з споживчого бюджету.

Раціональний споживчий бюджет відображає споживання товарів і послуг, забезпеченість предметами культурно-побутового та господарського призначення у відповідності з науково обґрунтованими нормами та нормативами задоволення раціональних (розумних) потреб людини.

У США особливе місце серед споживчих бюджетів займає бюджет Геллера, що характеризує "загальноприйнятий рівень життя", заснований на наборі тих товарів та послуг, які громадська думка вважає в даний час необхідними для здорової і досить комфортного життя. Тому розміри цього бюджету істотно перевищують середній рівень споживання країни.

Водночас сутність поняття "якість" на ринку покупця (тобто на ринку, насиченому товарами) у кожний період суспільного розвитку визначається по-різному. Нині в країнах розвинутої ринкової економіки найбільш поширене розуміння змісту і складових категорії якості зафіксоване в спеціальному термінологічному стандарті Міжнародної організації зі стандартизації (ISO), яка є всесвітньою федерацією національних органів стандартизації.

Зв'язок якості з передбачуваними потребами визначає необхідність системних маркетингових досліджень ринку. Першочерговість і взагалі необхідність маркетингового підходу до вивчення ринку саме і пояснюються тим, що сучасне уявлення про якість товарів і послуг передусім пов'язане з можливостями найбільшого задоволення вимог та бажань споживачів.

Мірою якості (за суто маркетингового підходу) слід вважати рівень задоволення споживача товаром чи послугою, що, у свою чергу, визначається співвідношенням їх вартості і цінності (споживчої вартості).

За рівнем задоволення потреб споживачів слід застосовувати контрольні дії. Вони полягають у порівнянні показників діяльності контролюваного об'єкта з певною нормою (нормами), здійснювані контролюючим суб'єктом з метою знаходження відхилень.

Контрольні дії представлені процедурами, за допомогою яких здійснюється порівняння показників з нормами. На нашу думку, оптимальний набір процедур контролю витрат підприємства викладений в міжнародному стандарті аудиту 500 «Аудиторські докази» [1].

До них відносяться:

- перевірка записів або документів;
- запити;
- підтвердження;
- перерахування;
- аналітичні процедури.

Найбільш корисним для оцінювання структури, динаміки та ефективності витрат може стати застосування аналітичних процедур, які охоплюють дослідження важливих зв'язків між фінансовими в не фінансовими даними, подальше вивчення визначених відхилень та зв'язків, перспективну оцінку обсягу, структури та рівня витрат.

Таким чином можна зробити висновок, що система контролю витрат включає в себе сукупність умов організаційного та методичного характеру, що сприяють досягненню основної мети - постачання системи управління інформацією, необхідною для прийняття економічно обґрунтованих рішень у сфері управління витратами підприємства.

Список використаних джерел

1. Міжнародні стандарти аудиту, впевненості та етики: Видання 2004 року. – К.: ТОВ «ІАМЦ АУ СТАТУС», 2004. – 1028 с.
2. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : наказ МФУ від 31 грудня 1999 р. N318 – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> – Законодавство України.
3. Про затвердження методичних рекомендацій з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності [Текст] : наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 22 травня 2002 р. № 145 / сторінка «Законодавство України» сайту Верховної Ради. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. – Заголовок з екрана.

Іванечко Ю.М.

кандидат економічних наук, старший викладач
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ДО ПИТАННЯ ВІДОБРАЖЕННЯ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ В ОБЛІКУ РОЗПОРЯДНИКІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

З кожним роком установи державного сектору економіки все більше асимілюються в ринкові процеси, в міжнародну економіку. Нестача коштів у державному секторі зумовлює розпорядників бюджетних коштів шукати власні джерела надходжень. Все більше коштів надходить для розвитку державного сектору у вигляді грантів, благодійних внесків, в т.ч. і з-за кордону. У зв'язку з цим, розпорядники бюджетних коштів все частіше починають використовувати в господарській діяльності валютні кошти.

Іноземна валюта може надходити в бюджетну установу як:

- виручка від продажу виробленої продукції (робіт, послуг),
- благодійна (гуманітарна, спонсорська) допомога отримана з-за кордону,
- куплена на міжбанківському валютному ринку.